

have anskaffet sig bedre og bedre Bygninger, forsynet sig med gode Lærerkrafter og vundet Anerkendelse gennem Tildelelse af Eksamensret, kort sagt hidtil have opfyldt alle af Regeringen opstillede Fordringer — over for saadanne Skoler synes det mig, at det bliver noget ubilligt, om man nu saa at sige med et Slag berøver dem den Stilling, de hidintil have haft. Jeg vil derfor saa indtrængende som muligt bede Ministeren og Udvalget at overveje denne Side af Sagen endnu en Gang.

K. M. Klausen: Dette Forslag tager jo ikke Sigte paa det, som skulde være Skolens Formaal, nemlig at naa frem til den egentlige Skole, en fælles obligatorisk Folkeskole for alle Landets Børn indtil en vis Alder. Forslaget peger snarere i den modsatte Retning, idet det vil styrke og konsolidere en af de Klasseskoler, vi have i vort Samfund. Det glædede mig meget at høre de Udtalelser, som fremkom fra det ærede Medlem for Kjøbenhavns Amts 1ste Valgkreds (Ottosen), da han saa varmt talte om, at man burde stræbe henimod Enhedsskolen. Det er Tanker, som flere Gange ere fremsatte fra Socialdemokratiets Side baade her i denne Sal og udenfor, at dette skulde være det store Maal, vi skulde arbejde hen til: at faa en Enhedsskole, en fælles Skole for alle Landets Børn. Men et Forslag som dette peger ikke i denne Retning; det gaar tværtimod i den modsatte Retning. Det Forslag, som foreligger her, er jo ikke noget nyt; det er en Arv, som dette Ministerium har taget efter de gamle Højreministerier. Der har jo tidligere, om just ikke her for Tinget, saa i alt Fald over for Finansudvalget, været fremsat forskellige Forslag, hvorefter denne Sag kunde ordnes. Jeg skal saaledes nævne, at i Rigsdagssamlingen 1896—97 blev der fra den daværende Minister fremsat ikke mindre end 4 forskellige Forslag til Overvejelse i Finansudvalget. Der var intet af disse Forslag, som blev gennemført; det er de Tanker, som vare nedlagte i disse Forslag, som nu ere satte frem i det Forslag, som foreligger for os her. Men paa den anden Side maa man jo indrømme, at det er heldigt, at den højttærende Minister har taget denne Sag frem for at faa lovordnede Tilstande indførte. Den nuværende Ordning med at fordele Tilskuddet paa Finansloven har sikkert ikke tilfredsstillet ret mange. Jeg vil for mit Vedkommende sige, at det har ærgret mig hvert Aar at se den lange Liste over Fordelingen af disse Tilskud, og at

den skulde gaa hen, uden at der kunde røres ved den fra det ene Aar til det andet. Vi have mange Gange i Finansudvalget talt om denne Sag, men hver Gang maatte vi gaa uden om den og have ikke været i Stand til at træffe en anden Ordning end den, som var kommen i Tidernes Løb. Det, Ministeren nu her tilstræber, er at komme bort fra den nuværende Ordning, at komme bort fra den Vilkaarlighed, man kan godt sige Uretfærdighed, hvormed disse store Midler af Statskassen fordeles, saa at de kunne blive fordelte efter visse ved Lov fastslaaede Principper. I denne Henseende kan man jo ikke sige andet end, at dette Forslag vil bringe et Fremskridt, hvis det kunde lykkes os at faa det gennemført.

For øvrigt kunde man jo her gøre sig det Spørgsmaal, om de Skoler, som der her sigtes til, virkelig samfundsmæssig set have saa stor Betydning, at de fortjene, at der bringes saa store Ofre fra Statskassens Side. Jeg vil da sige, at dette er meget tvivlsomt. Man kan jo se denne Sag fra forskellige Standpunkter. Hvis man, hvad man dog først og fremmest maa gøre her, ser den fra Børnenes, Elevernes Standpunkt, er det ikke sikkert, at disse Skoler i Virkeligheden kunne kaldes gode Skoler for Eleverne. Vi maa huske paa, at de ere og efter hele deres Plan og Ordning skulde være Eksamensskoler, som have det Maal at bringe Eleverne saa vidt frem, at de ere i Stand til at tage almindelig Forberedelseseksamen. Men naar man sammenligner det Tal af Elever, som naar op til Skolens Afslutning, naar op til Eksamen, med hele Børneantallet i disse Skoler, vil det straks falde i Øjnene, at det kun er en meget ringe Del, ikke en Gang Halvdelen, maaske ikke en Gang Trediedelen af Eleverne, der naar det Maal, som Skolen har sat sig: Præliminæreksamen. Vi se, at de fleste af Eleverne falde af paa Vejen, nogle efter et Aars, andre efter to Aars og atter andre efter tre Aars Undervisning; den største Del naar ikke op til det Maal, Skolen har sat sig. Og for alle disse mange Elever forekommer det mig, at saadanne Realskoler ere nogle af de daarligste Skoler, som Forældre kunne vælge for deres Børn, fordi de nyde en Undervisning, som ikke faar nogen virkelig Afslutning. De faa Begyndelsesgrundene af en hel Del Fag, lære maaske en Fjerdedel eller Halvdelen af disse Fag, men de faa ingen Afslutning paa deres Undervisning; og under disse Forhold gøre disse Skoler i Virkeligheden mere Skade end Gavn. Det er ogsaa bekendt, at Præsterne